

Jméno autora: Jakub Zima

Škola: Víceleté státní Gymnázium v Broumově, Hradební 218, 550 01 Broumov

Kryptoměny a finanční gramotnost – jak to jde dohromady

Jako je při stavbě domu potřeba nejdříve postavit kvalitní základy, aby bylo později na čem stavět, je potřeba před zodpovězením otázky nejdříve plně pochopit její význam. I ten nejlépe postavený dům na světě může být maximálně tak kvalitní jako základy, na kterých je vybudován. Stejně tak odpověď může být jen tak dobrá, jak dobře byla pochopena otázka. Před tím, než začnu stavět svůj „dům“ dovolil bych si tedy nejdřív položit pořádné základy.

Pro úplné pochopení otázky bude nejlepší rozdělit si jí na dvě části. Část první – kryptoměny, část druhá – finanční gramotnost. V následujícím textu postupně rozeberu obě části otázky – položím kvalitní základy, na kterých bude možno postavit kvalitní dům.

Kryptoměny jsou digitální peníze, které existují pouze v elektronické podobě, které se staly velice populární díky své anonymitě a své nezávislosti na národních vládách a centrálních bankách. Od svého vzniku zažívají kryptoměny, alespoň některé, bouřlivý vývoj – velké boomy a propady. Postupně se dostávají do podvědomí široké veřejnosti, která do nich z velké části začíná investovat, ačkoliv s investováním žádné zkušenosti nemá. Pokud se budeme zabývat tím, zdali, popřípadě do jaké míry, je investování do kryptoměn racionálním nebo iracionálním krokem, měli bychom si položit naprosto zásadní otázku – co vede k růstu hodnoty té či oné kryptoměny a dá se předpokládat, že tento trend bude spíše krátkodobý či dlouhodobý?

Jako cena čehokoliv jiného, i cena kryptoměn je dána nabídkou a poptávkou. Pokud tedy pozorujeme růst ceny nějaké kryptoměny, je to způsobeno tím, že poptávka po ní roste rychleji než nabídka. To znamená, že lidé očekávají příznivý vývoj a nakupují více než prodávají, což vede k dalšímu růstu ceny a ještě příznivějšímu očekávání nakupujících. Tento jev je v ekonomii velice dobře známý a říká se mu „bublina“. Co by tedy mohlo zapříčinit pokles poptávky – pokles ceny kryptoměn? Zcela jednoznačně je to paradoxně důvod obliby kryptoměn a to jejich anonymita. Díky anonymitě začaly být kryptoměny velice populární

mimo jiné mezi zločinci, začaly se využívat k daňovým únikům, praní špinavých peněz, k financování teroristických útoků atd. To si už pomalu začínají uvědomovat i vlády jednotlivých států a národní banky, které buď mluví o zavádění regulací nebo regulace už v nějaké formě zavedly. Je tedy opravdu rozumné investovat do něčeho, co většina národních vlád a centrálních bank vidí jako prostředek pro páchaní trestné činnosti? Po tom, co Jižní Korea zakázala používat anonymní bankovní účty k transakcím v digitálních měnách, vzala digitálním měnám jednu z jejich největších předností – někteří zástupci kryptoměn oslabili až o 7,5 %. Jižní Korea je třetím největším trhem kryptoměn, tudíž každé regulace ze strany vlády Jižní Koreje, se samozřejmě projeví velice razantně. Ovšem představme si, co s cenou kryptoměn může udělat podobná regulace například v Japonsku nebo USA (dvou největších trzích kryptoměn). Hlasy po podobných krocích jsou dnes slyšet i z Evropské Unie. Investování do něčeho tak nejistého, jako je v dnešní době kryptoměna, je tedy velice riskantní.

Být gramotný znamená naučit se číst, psát a počítat. Být finančně gramotný znamená disponovat schopností porozumět financím a vědět, jak s nimi zacházet. Znat ovšem neznamená znalosti uplatňovat. Člověk, který umí číst, nečte vše kolem sebe, byť číst umí. Stejně je to s finanční gramotností. To, že někdo disponuje schopností rozumět financím a ví, jak s nimi zacházet, ještě nutně neznamená, že tuto schopnost využívá, byť jí disponuje. To, jak je ten či onen člověk finančně gramotný, se dá bezpochyby poznat po sérii otázek/testů. Z chování člověka se to ovšem posuzuje velice těžko. To ve mně evokuje otázku: Je člověk finančně gramotný, pokud disponuje znalostmi finanční gramotnosti, i když se jimi neřídí? Gramotnost obecně znamená osvojit si určité dovednosti, ať už se jedná o dovednost psát, číst, počítat nebo dovednosti týkající se gramotnosti finanční. Lidé obecně ignorují své znalosti a zkušenosti, dělají věci, o kterých ví, že nejsou správné. Chovají se iracionálně a pocitově, spíše než rozumově a podle zkušeností, ignorují skutečnost a fakta, které nezapadají do jejich vysněné představy o skutečnosti. A přesto nelze říci, že člověk, který nečte, neumí číst a to stejné platí i u finanční gramotnosti.. Takže ano, i člověk, který ignoruje své znalosti finanční gramotnosti, z jakéhokoliv důvodu, je finančně gramotný.

Když už jsou základy položeny (doufám, že kvalitní), nezbývá než postavit dům.

Investování do kryptoměn se stalo relativně rychle populární mezi laickou veřejností, která s investováním nemá žádné zkušenosti. Tomu bezpochyby napomohla média, jejichž prostřednictvím se dozvídáme o investorech, kteří investovali do kryptoměn a zbohatli. Čas od času se najde spekulant, kterému se povede skvělá investice, ale už podobný úspěch ve své

kariéře nikdy nezopakuje. Jednoduše proto, že ho opustí štěstí, které stojí za jeho úspěchem. Kromě spekulantů, kteří prostě měli štěstí, se občas ozve ten či onen milionář či miliardář a doporučuje investovat do kryptoměn, ačkoliv sám s investováním nemá žádné zkušenosti a svého jmění nedosáhl úspěšnými investicemi. I takoví lidé se cítí býti povolány dávat rady o investování a jejich rady jsou veřejností přijímány.

Dost bylo rad spekulantů, jejichž počet úspěšných obchodů je přímo úměrný štěstí, které mají. Stejně jako štěstí jednou pomine, i úspěchy těchto spekulantů obvykle nemají dlouhého trvání a zpravidla udělají pouze jeden dobrý obchod za celou svojí investorskou kariéru. Nebylo by tedy lepší řídit se radami a doporučeními úspěšných investorů, kteří dlouhodobě na svých investicích vydělávají, než radami spekulantů, za jejichž úspěchem stojí obrovská dávka štěstí, spíše než vědomostí.

Warren Edward Buffett, přezdívaný jako Věštec z Omahy, je největší akcionář a CEO velice úspěšné holdingové společnosti Berkshire Hathaway. Warren si svou přezdívku „Věštec“ nevysloužil jen tak. Jeho investorská kariéra je provázena spoustou investičních úspěchů, které mu ne jeden investor závidí a co víc, své úspěchy byl schopen několikrát zopakovat. Zatímco za úspěch spekulantů může hlavně jejich štěstí, za úspěchy Warrena Buffetta stojí jeho výjimečné schopnosti. Díky svým úspěšným investicím byl časopisem Forbes v roce 2008 označen za nejbohatšího člověka na světě (současně je s odhadovaným majetkem 85 miliard dolarů na 3. místě). Warrenovi úspěchy z něj dělají jednoho z nejpovolanějších, alespoň pokud jde o rozdávání rad ohledně investování. Proto je dobré podívat se, co o kryptoměnách říká jeden z nejúspěšnějších a nejlepších investorů na světě. Warren pro televizi CNBC řekl: „Co se týče kryptoměn, obecně mohu téměř s jistotou prohlásit, že dospějí ke špatnému konci.“

Přesto všechno se lidé raději řídí radami lidí, kteří investování prostě nerozumí, a nebo jen měli štěstí. Zatímco zkušenosti a vědomosti říkají neinvestovat, touha po rychlém zbohatnutí brání některým lidem v racionálním uvažování. S vidinou obřího zisku si lidé vytvoří svůj vlastní obraz skutečnosti a pokud do tohoto obrazu něco nezapadá, není nic jednoduššího než to ignorovat.

Investování do kryptoměn je tedy velice rizikové, jejich největší výhoda v očích investorů – anonymita, se stává její největší nevýhodou v očích vlád a národních bank. Před investováním do kryptoměn dokonce varují evropské bankovní úřady, nejúspěšnější investor na světě, otevřeně se mluví o jejich regulaci. Ani to ovšem boom kryptoměn nezastavilo.

S obrovskou ziskovostí jde ruku v ruce stejně velké riziko, které si ovšem většina investorů nepřipouští a vidí pouze zisk. Lidé slepě obhajující kryptoměny si vysnili svůj vlastní svět a odmítají připustit vše, co by ho mohlo narušit. Nelze tedy říci, zda je investování do kryptoměn provázeno (ne)znalostí finanční gramotnosti. Z povahy samotného investování do kryptoměn ovšem můžeme usoudit, že lidé investující do kryptoměn zcela ignorují skutečnosti a své znalosti a spíše se řídí pocity a touhami.

Zdroje knižní:

GLADIŠ, Daniel. *Akciové investice*. U Průhonu 22, Praha 7: GRADA Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5375-1.

Zdroje internetové:

Penize.cz [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/skola-financni-gramotnosti>

<https://www.idnes.cz/> [online]. 2016 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/eu-chce-vytvorit-databazi-kryptomen-typu-bitcoin-fvd-/eko_euro.aspx?c=A160728_134149_eko_euro_kris

Tým FXstreet.cz. <https://www.fxstreet.cz/>: *Forexové analýzy a zprávy* [online]. 2018 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.fxstreet.cz/soul-reguluje-obchod-kryptomenami-bitcoin-oslabil-o-75-.html>

<http://www.info.cz/> [online]. 2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.info.cz/svet/bitcoin-jako-zbran-teroristu-anonymitu-kryptomen-vyuzivanejen-islamsky-stat-14605.html>

<https://www.novinky.cz/> [online]. 2018 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/internet-a-pc/460349-dopadne-to-spatne-varuje-pred-kryptomenami-buffett.html>

Tým Forex. <https://forex-jednoduse.cz/> [online]. 2018 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://forex-jednoduse.cz/si-mysli-warren-edward-buffett-kryptomenach/>

<https://www.lidovky.cz/> [online]. 2018 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: https://byznys.lidovky.cz/buffett-kryptomeny-dospeji-ke-spatnemu-konci-a-nehodlam-do-nich-investovat-16s-/firmy-trhy.aspx?c=A180110_191617_firmy-trhy_krku